

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 35

Tallinn, 6. septembril 1938

IV aastakäik

SISU:	Lk.	CONTENTS:	Page
PÕLLUMAJANDUS		AGRICULTURE	
Muutusi loomade arvus	612	Changes in Live-Stock	612
Juustukaubandus maailmas	613	World Cheese Trade	613
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE	
Lähiuudiseid	614	Sundry Information	614
LAEVANDUS		SHIPPING	
Sadamate tegevus (peale Tallinna) juulis ja 7 kun jooksul k. a.	616	Activity of Harbours (Excl. Tallinn) in July and during 7 Months, 1938	616
HINNAD		PRICES	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	617	Prices and Quotations	617
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		AGRICULTURAL MARKETS	
Yõiturg	616	Butter Market	616
Peekoniturg	618	Bacon Market	618
Tapaloomade ja lihaturg	618	Cattle and Meat Market	618
Toornahkade turg	619	Rawhide Market	619
Kanamunaturg	620	Egg Market	620
Piimaturg	620	Milk Market	620
Teraviljaturg	620	Grain Market	620
Linaturg	621	Flax Market	621
Aedviljaturg	621	Vegetable Market	621
Kalaturg	622	Fish Market	622
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID		FOREIGN COUNTRIES	
Majandusolukord Taanis	623	Economic Conditions in Denmark	623
Või sissevedu Inglisse 1938. a. I poolaastal	624	Butter Imports in England in First Half-Year of 1938	624
INFORMATSIOONI OSA		INFORMATION PART	
Eesti Panga nädalaaruanne	624	Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	624
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Briti majandus 1938. a. II veerandil	625	British Economy in Second Quarter of 1938	625
Viljahindade kindlaksmääramine Leedus	626	Fixed Corn Prices in Lithuania	626
Läti metsaraie-kavad	626	Latvian Timber Felling Plans	626

PÕLLUMAJANDUS

MUUTUSI LOOMADE ARVUS. — CHANGES IN LIVE-STOCK.

Loomapidamise arvuline areng on k. a. toimunud edasi tõususuunas. Nii on Riigi Statistika Keskbüroo andmeil loomade arv k. a. suurem kui m. a., ning ka mitmete loomaliikide juures isegi rekordne.

Vaadeldes üksikute loomaliikide arvulist kujunemist nähtub, et veiste arv k. a. juunis oli Eestis 660 890, s. o. 3,5% suurem kui m. a. Veiste arvu muutus üksikuis mais on aga erinev. Suurim veiste arvu tõus oli Harjumaal — 6%. Väiksem tõus esines aga Petserimaal, s. o. 1% võrreldes m. a-ga.

Lehmade arvu tõus oli aga väiksem. s. o. riigikeskmiselt 1,2%. K. a. on lehmade arv meil seega 451 670 tk., s. o. ühtlasi rekordne. Võrreldes m. a. on lehmade arv suurenenud kõige enam Järva- ja Pärnumaal — 3%, kuna Tartumaal on see jäänud endiseks. Vasikate ja samuti ka mullikate arv on tõusnud vastavalt 7,9% ja 10,6% võrreldes m. a-ga. K. a. oli vasikaid 95 430 ja mullikaid 87 260. Seega on tõenäoline, et järgneval aastal toimub lehmade arvu kujunemine edasi tõususuunas.

Hobuste arvuline liikumine toimus samuti tõususuunas. Nii arvestati hobuseid k. a. 219 020, mis on m. a. arvust 4,8% suurem. Maade järgi on hobuste arv kasvanud kõige enam Petserimaal — 12%, Viljandimaal — 1%. Hobuste üldarvu koostises vanuse järgi näeme, et tunduvat suurenemist on näidanud varsad ja noored hobused — vastavalt 21% ja 30%. Seega on tuleval aastal töövõimeliste hobuste arv Eestis samuti suurem, mis on põllumajanduse intensiivsemaks muutmisel kõigiti soovitav nähtus.

Sigade arv osutub tänava rekordseks, kuid ainult veidi suuremaks kui m. a. Kokkuvõtete järgi on meil sigu k. a. 384 580 tk., s. o. 1,7% enam kui m. a. Seejuures on suurenenud peamiselt vanade sigade arv, kuna noorte sigade arv on jäänud peagu endiseks. Maade järgi on sigade arv tõusnud Petserimaal 11% Saare- 7%, Harju- 6%, Võru- 5%, Lääne- 4%, Pärnu- 3% ja Tartumaal. Teisis mais on sigade arv näidanud vähenemist.

Lammaste arv osutub k. a. peagu võrdseks m. a-ga. Nii arvestati lambaid k. a. 649 730 tk-le, mis on ainult pisut vähem kui m. a. Seejuures suurenes aga noorte lammaste arv 1,2% võrreldes m. a. Maade järgi suurenes lammaste arv Petseri- Viru-, Järva- ja Pärnumaal, kuna teisis maades näitas langust.

Kodulindude üldarvu kujunemises võib märkida väikest vähenemist, kusjuures kanade arv suurenes. K. a. arvestati kodulinde kokku 1 991 030 tk., sellest kanu 1 699 450 tk. Ka mesiperede arv näitas suurenemist, tõustes 103 940-le.

Loomapidamise arvuline areng jätkub meil seega edasi tõususuunas. See on eriti märkimisväärne piimakarja, s. o. tähtsaima põllumajanduse tootmisharu, arengus, mille tulemused on kogu meie rahvamajandusele olulise tähtsusega. Samuti on tööjõusuurenemise mõttes tähelepanuväärne ka hobuste arvu suurenemine. Kuigi sigade arvuline tõus oli väike, näitab see siiski, et sigade arvus on suuremad kõikumised jäänud väiksemaks, ning praeguste pidamisvõimaluste juures on saavutatud juba teatav optimaalne tase.

Loomade üldarv Eestis. — Number of Live-Stock in Estonia.

	Hobused Horses	Veised — Cattle		Lambad Sheep	Sead Pigs	Üle 6 kuu vanus. kodulinnud Poultry over 6 Months Old		Mesipered Bee Hives
		Kokku Total	Lehmad Cows			Kokku Total	Kanad Hens	
1933	219 020	660 890	451 670	649 730	384 580	1 991 030	1 699 450	103 940
1937	209 120	638 920	446 470	650 540	379 270	1 806 220	1 350 430	102 110
1936	215 910	731 120	398 750	584 040	244 560	1 248 930	1 047 450	74 100
1935	217 810	725 400	402 660	593 150	239 190	1 213 370	1 009 270	65 900
1934	211 610	678 250	406 730	552 070	281 660	1 194 470	995 340	59 480
1930	204 190	627 220	415 900	467 280	290 030	1 059 870	854 560	47 800
1925	223 750	555 320	360 860	719 720	333 650	723 900	592 430	45 110
1920	167 550	465 100	249 790	551 540	266 650	333 120	296 410	16 110

JUUSTUKAUBANDUS MAAILMAS. — WORLD CHEESE TRADE.

Üle 90% maailmaturul esinevast juustust on pärit 9 riigist. Tähtsamad juustueksportmaad on Uus-Meremaa, Holland ja Kanada kellele osatähtsus maailmaturu juustuläbikäigus on 65%. Sellest omab Uus-Meremaa 30%, Holland — 20% ja Kanada — 15%. Kuna teisel riigel näitab juustu väljavedu võrreldes m. a-ga tõususuunda, on Uus-Meremaal väljavedu juba 1934. a. vähenenud tunduvalt. 1934. a. oli Uus-Meremaa väljavedu 100 816 tn ja 1937. a. ainult 83 685 tn, s. o. 17 131 tn ehk 17% väiksem. Samuti on vähenenud Taani ja Šveitsi väljavedu võrreldes m. a-ga.

Juustu väljavedu (tn).

Exports of Cheese in Tons.

	1937	1936	1935	1934	1933
Uus-Meremaa . . .	83 685	84 240	87 763	100 816	100 737
Holland	62 616	56 840	61 052	61 186	63 912
Kanada	40 348	37 145	23 278	27 745	33 642
Šveits	17 651	18 478	18 255	17 756	20 560
Itaalia	24 384	19 433	27 770	25 077	23 940
Prantsuse	11 176	10 590	11 171	11 781	11 355
Taani	9 374	9 527	6 663	6 301	10 079
Austraalia	8 477	5 923	7 259	5 633	4 942
Soome	6 011	4 923	4 248	3 806	4 176
Kokku	246 323	247 104	249 454	260 166	273 352

90% ikogu juustu sisseveost läheb peamiselt 5 importmaasse. Peamist tähtsust importijana omab Inglise, s. o. ca 65% nende riikide tarvitusest ehk pool maailmaturuläbikäigust. Järgnevad Saksa, Ühendriigid, Belgia ja Prantsuse. Inglise juustu sissevedu, mis vähenes 1934. a. alates, on nüüd taas tõusnud. Võrreldes 1936. a. oli sisseveotõus m. a. 13 400 tn ehk 10%. Samuti ka Saksa tõusis m. a. 1936. a. võrreldes sissevedu 9000 tn ehk 33%. Kuna eelmaitud riiges on juustu sissevedu vahepeal, s. o. 1934. a-st, langedud, on Ühendriiges sissevedu näidanud pidevat tõusu 1933. a. peale. Võrreldes 1933. a. on juustu sissevedu suurenenud ligikaudu 5600 tn ehk 25%. Võrreldes 1936. a. on tõus 1000 tn ehk 13%.

Belgias on võrreldes e. a-ga märgata väikest langust, üldiselt kõigub juustu sissevedu enam-vähem ühtlasel tasemel. Prantsuses on juustu sissevedu näidanud

seevastu 1931. a-st pidevat langust. 1931. a. oli juustu sissevedu 37 560 tn ja 1937. a. — 13 300, vähenemine 24 260 tn ehk 65%.

Juustu sissevedu (tn).

Imports of Cheese in Tons.

	1937	1936	1935	1934	1933
Inglisse	148 181	134 723	136 428	150 290	153 202
Saksa	36 936	27 890	27 969	33 787	41 242
Ühendriigesse	27 510	27 147	22 196	21 561	21 953
Belgiasse	22 666	23 065	23 015	21 722	21 962
Prantsusse	13 305	14 739	15 777	15 954	20 913
Kokku	248 508	227 573	225 385	243 314	259 272

Juustu sisseveomaist Inglisse seisab esikohal Uus-Meremaa, kes veab sisse 60% Inglisse sisseveetavast juustust, järgneb Kanada (25%) ja Holland (7%). Nende maade sissevedu on näidanud 1936. a. võrreldes suurenemist: Uus-Meremaalt 2500 tn ehk 3%, Kanadast — 6000 tn ehk 20% ja Hollandist — 1800 tn ehk 20%.

On huvitav märkida, et Uus-Meremaa juustu sisseveokogus Inglisse näitab tõusu vaatamata üldisele väljaveolangusele, mis on nähtavasti tingitud transpordioludest.

Juustu sissevedu Inglisse (tn).

Imports of Cheese to England in Tons.

	1937	1936	1935
Uus-Meremaa	87 927	85 405	89 560
Kanada	36 693	30 610	23 904
Holland	11 041	9 226	10 121
Austraalia	6 075	4 623	6 820
Itaalia	3 134	712	4 059
Šveits	884	836	747
Teised maad	3 445	4 523	2 633
Kokku	149 190	135 965	137 894

Juust ei ole, nagu või, piimasaadus, mis erineb ainult mihusest. Juustuerinevused on tingitud valmistusviisidest, rasvasisaldusest, maitsest ja konsistenstist. Seejärgi võib ositada juustu paljudesse liikidesse. Juustusortidest väärivad nimetamist peamiselt kõvad laabijuustud, kuna pehmet laabijuustu ja kohupiimajuustu esineb märksa harvemini.

Kõvadest laabijuustudest oleks märkida cheddari, chesteri, edami, gouda, leideneri, ja samuti Šveitsist pärit emmenthal'i

gruyere ja tilsiti juustu. Itaalia kõvadest juustudest oleks nimetada Parmesani regginagot, caciati, cavallot ja provolanet.

Pehmeist laabijuustudest on tähelepanuväärsed camembert, brie, gorgonzola, strac-

chino, bel paese ja limburg. Samuti kuuluvad pehmete juustude hulka ka lambapiimast valmistatud juustud, nagu liptauer, ja roquefort. Eeltoodud juustusorte võib veel liigitada kuivaine rasvasisalduse järgi.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti kohaselt:

● J. Ilisson'ile Tartus, Aia 2/4 samas asuvas ümberkorraldatud ja sisseseatud mehaanilises mööblitööstuses töötamiseks. Tööd leiab 6 töölit. Jõuandjaks elektrimootor võimega 3,5 HJ. Valmistatakse igasugu liht- ja polstermööblit ning äride ja muud seadiseid.

● O. Viik'ile (end. Viikmann) Tallinnas, Toompuiestee 15 asuva ning ümberkorraldatava kristallklaaside lihvimistööstuse sisseseadmiseks. Tööd leiab 15 töölit. Jõuandjaks 3 elektrimootorit üldvõimega 3,5 HJ. Lihvitakse ning ilustatakse kristalli.

● Läänemaa Aurutööstus Hunnius & Ko'le Läänemaal ümberkorraldatud ja sisseseatud Kiltsi-Paralepa telliskivitööstuses Asuküla v., Läänemaal, töötamiseks. Tööd leiab kuni 18 töölit. Jõuandjaks lokomobiiil 45 HJ. Valmistatakse põletatud telliskive.

● Pilka turbaühingule Pilka mõisa Tammistu v. asuva raba kasutamiseks, seal turbatööstuse sisseseadmiseks ja töötamiseks. Tööd leiab 14 töölit. Jõuandjaks lokomobiiil 8 HJ. Hooajatoodang ca 2000 m³ õhukuiva turvast.

● Vao saeveski omanikule, Paul Rennekamp'ile, Vaos, Virumaal asuva ümberkorraldatava saeveski ehitamiseks ja sisseseadmiseks. Tööd leiab 4 töölit. Jõuandjaks lokomobiiil 10 HJ. Saetakse ja valmistatakse ehitusmaterjali.

● U/ü-le „Vikeri Tehased“, Tallinnas, Narva m. 13/15 asuva ning ümberkorraldatava puutööstuse kuivatusruumi ümberehitamiseks ja sisseseadmiseks.

● Riidevärvimistööstus „Union'ile“, Tallinnas, Telliskivi 51 asuvas ümberkorraldatud ja sisseseatud riidevärvimistööstuses töötamiseks. Tööd leiab 25 töölit. Jõuandjaks 4 el.-mootorit üldvõimega 11,5 HJ. Värvitakse ja hüvestatakse riide- ja trikookangaid ning lõngu.

● A. UMBERG'ile, Tallinnas, Sulevimagi 2 asuvas ümberkorraldatud ja sisseseatud mööblitööstuses töötamiseks. Tööd leiab 8 töölit. Jõuandjaks üks elektrimootor 5 HJ. Valmistatakse mööblit ja sisseadetat.

● A/S „Tallinna Metalltorude Tehased“ Tallinnas, Soo 22 sisseseatud metalltorude tehases töötamiseks. Tööd leiab 35 töölit. Jõuandjaks diiselmootor 50 HJ. Valmistatakse keevitatud gaasi-, vee- ja kuumendustorusid.

● H. Kraack & Ko'le ümberkorraldamisel Tallinna, Kadaka tee 4 üleviidud ja sisseseatud nahalakeerimis- ja viimistlemistööstuses töötamiseks. Tööd leiab 10 töölit. Jõuandjaks 5 el.-mootorit üldvõimega 10 HJ. Töötletakse poolvalmispealnahku peennahkadeks ning värvitakse ja lakitakse neid.

● E. Orule Tallinnas, Narva m. 13—15 asuvas korraldatud ning sisseseatud galvaniseerimistööstuses töötamiseks. Tööd leiab kuni 15 töölit. Jõuandjaks 6 el.-mootorit 14 HJ. Tehakse vasetamis-, nikeldamis-, kroomimis-, tsinkimis- ja galvaniseerimistöid ning esemete emalliga katmist.

● O/ü. „Võru Tööstus'ele“, Võrus, Kreutzvaldi 57/59 asuva ning ümberkorraldatava piirituspühastustehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Tööd leiab 6 töölit.

● A/S. „Puutööstus J. Johanson & Ko.“, Tallinnas, Soo 22, asuva ning ümberkorral-

datava puutööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Tööd leiab kuni 40 töölist. Jõuandjaks 10 el.-mootorit 40,2 HJ. Valmistatakse uksi, aknaid ning igasugu teisi laudsepatöösaadusi.

● O/ile, „Tallinna Külkhoone“, Tallinnas, Uus Sadama 2, ehituseletuleva külkhoone juurde ühe transformatorihoone ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks.

● Valga Tööstuse ja Kaubanduse a.-s. VTK-le, Valgas, Härrade 11/13 asuva peenviinatehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Kogu ettevõttes leiab tööd kuni 13 töölist. Jõuandjaks aurumasin võimega 12 HJ. Peenviinates ei kasustata mehaanilisi jõuallikaid. Pruulitakse õlut ja valmistatakse mitmesugust peenviina.

● Eesti Ühistegelikule Liidule, Tallinnas, Narva m. 27, trükitööstuse korraldamiseks ning sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Tööd leiab 24 töölist. Jõuandjaks 12 el.-mootorit koguvõimega 16 HJ. Trükitakse ajalehti, ajakirju, raamatuid ja brošüüre ning valmistatakse igasugu teisi trükitooteid.

● Keila villaketramis- ja kudumistööstusele, Tallinnas, Soo 27, villaketramis- ja kudumistööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Tööd leiab 208 töölist. Jõuandjaks 21 el.-mootorit koguvõimega 107 HJ. Kraasitakse ja kedratatakse villa, kootakse ja hilvestatakse riidekangaid.

● Põllutöoministeeriumi Riigimõisade Talitusele, Mooste riigimõisas, Võrumaal, piiritusvabriku ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Tööd leiab 5 töölist. Jõuandjaks aurumasin võimega 12 HJ. Valmistatakse puhastamata ja puhastatud piiritust ning nende kõrvalsaadusi.

● F. Raudik'ule, Tallinnas, Kotsebue 16-a asuva kurgisoolamistööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Tööd leiab 5 töölist. Jõuandjaks el.-mootor võimega 1 HJ. Ettevõttes soolatakse ja marineeritakse kurke.

● O. Haarmann'ile, Tallinnas, Telliskivi 12, metallitööstuses, uue tööstushoone ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölist. Jõuandjaks 11 el.-mootorit üldvõimega 18 HJ.

Valmistatakse igasugu masinaosi ning parandatakse vanu.

● Ambla Kartuliühingule, Ambla vallas, Järvamaal, Linnapää-Rägavere piiritustehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Tööd leiab 5 töölist. Jõuandjaks aurumasin 15 HJ. Valmistatakse puhastamata ja puhastatud piiritust ning nende kõrvalsaadusi.

● A.-s. „Kindavabrik Simplex'ile“, Tallinnas, Prii 3, asuva kindatööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 30 töölist. Jõuandjaks 30 el.-mootorit üldvõimega 4,25 HJ. Valmistatakse riidest ja nahast naiste- ja meestekindaid.

● S. Austa'le, Elvas, Tööstuse 8, asuva „S. Austa ja Poeg“ nimelise põllumajandustööriistade ja metallitööstuse korraldamiseks ning sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 15 töölist. Jõuandjaks 4 el.-mootorit üldvõimega 14,5 HJ. Valmistatakse põllumajandustööriistu ning toimatakse nende parandust.

● Lehtse-Kurge Kartuliühingule, Lehtse vallas, Järvamaal asuva piiritustehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Tööd leiab 5 töölist. Jõuandjaks aurumasin 15 HJ. Valmistatakse puhastamata ja puhastatud piiritust ning nende kõrvalsaadusi.

● Suur-Rahula Masinatarvitajate Ühisusele, Saaremaal, asuva Saikla jahuveski laiendamiseks ja muutmiseks. Tööd leiab kuni 10 töölist. Jõuandjaks 2 puusõtegaasimootorit üldvõimega 100 HJ. Jahvatatakse igasugu teravilja ning valmistatakse mitmesuguseid teraviljatooteid.

● Tartu Majaomanike Turbaühingule, Tartumaal, Tähtvere vallas, Ilmatsalu turbarabas asuva turbatööstuse sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Tööd leiab kuni 30 töölist. Jõuandjaks lokomobiil võimega 6 HJ. Valmistatakse küttepressturvast.

● Shell Company of Estonia, Ltd'ile, Tallinnas, Petrooleumi 8, vaatide parandamistöökoha ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks.

● A. Tõnisson ja Ko-le, Tallinnas, Simoni 3, puu-, vasevalu- ja katelsepatöökojale uue tööstushoone ehitamiseks.

● Shell Company of Estonia, Ltd'ile,

Tartus, Riia t. Bürgermusse maa-alal asutava bensiinimüügiautomaatjaama, õlide müügikioski, autode pesemiskoha ning hooldamiskuuri ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadm-

seks. Ettevõttes leiab tööd 3 töölit. Jõuandjaks el-mootor võimega 0,75 HJ. Jaam varustab autosid õli ja bensiiniga ning toimib autode parandust, puhastamist ja õlitamist.

LAEVANDUS

SADAMATE TEGEVUS (PEALE TALLINNA) JUULIS JA 7 KUU JOOKSUL K. A.

ACTIVITY OF HARBOURS (EXCL. TALLINN) IN JULY AND DURING 7 MONTHS, 1938.

Juuli tegevuse ulatust kõigis sadamais peale Tallinna näitavad järgnevad arvud:

Välissõit.

	Juulis saabus		Väljus	
	välissõit rannas.		välissõit rannas.	
Laevade maht	24 029	38 399	21 879	38 871
Reisijaid	937	11 556	543	11 158
Kaubad	4 025	4 610	12 128	5 580

Saabus 7 kuu jooksul Väljus 7 kuu jooksul

	1938	1937	1938	1937
Laevade maht	56 407	51 831	57 088	56 736
Reisijate arv	3 532	4 058	2 863	3 066
Kaupu tn.	12 131	10 437	34 246	54 890

Rannasõit.

Laevade maht	140 358	148 492	140 311	143 243
Reisijaid arv	42 492	30 217	42 371	35 371
Kaupu tn.	15 218	18 344	18 484	11 961

Sadamate tegevuses on ülekaalus rannasõit. Välissõitu esineb peale Tallinna veel 9 sadamas, millede hulgas läbikäik on suurem Pärnu, N.-Jõesuu, Jaagurahu, Kunda ja Loksa sadamas. Nimetatud sadamad on lähtesadamaks välismaale veetavale metsamaterjalile, lubjakivile ja tööstussaadusile tsemendile, telliskividele. Juulis oli läbikäik suurem vedude alal välissõidus Pärnu, Jaagurahu, Haapsalu ja Paldiski sadamas. Sissevedu laevadel välisriigist koondub peale Tallinna peamiselt Pärnu. Juuli reisi- jate läbikäik välissõidus toimus samuti peamiselt Pärnu kaudu.

Rannasõidus liikles laevu peamiselt reisi- jateveo otstarbel. Kaubavedu ei ole suur. Laevasõit sadamais:

Välissõidu alal teiste sadamate tegevus vähenes k. a. 7 kuu jooksul võrreldes m. a. sama ajaga. Laevade liiklus välissõidus jäi küll m. a. tasemele, kuid veod vähenesid tunduvalt.

Reisijate läbikäik, mis m. a. oli 7724, on tänavu 6335, vähem seega 17,3%. Arvata- vasti kasustasid reisijad teiste sadamate asemel enam Tallinna sadamat, sest viimas kasvas läbikäik. Kaupade läbikäik oli tänavu 29,0% väiksem m. a-st, tingitud peamiselt metsamaterjali väljaveo vähenemi- sest.

Rannasõidus olid veod tänavu m. a-st suuremad. Sadamate läbikäik reisi- jateveo alal ületab m. a. 18,5% ja kaupade läbikäik on suurem 11,2%.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võituruseisundi kujunemine toimus m. n. üldiselt e. n. tasemel, kusjuures hindades ei esinenud suuri muutusi. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 120—122 š cwt, mis on võrdne e. n. hinnaga, kuna taani või-

hind Londonis nõrgenes pisut. Kuna Saksa väljaveetud võikoguse osatähtsus suurenes, kõvenes meie eksportvõihinna-noteering 166 s-le kg, s. o. 1 s kg-lt võrreldes eelmise no- teeringuga. Tendents püsiv. (Järg lk. 618)

Väljavaateid võiturseisundi kujunemisel võib pidada võrdlemisi rahuldavaiks. Euroopa karjamajandusmaas on võitoodang hooajaliselt vähenenud ning teisalt ookeanitagused maad näivad pakkuvat vähem, kui arvati varem. Esijoones on aga tõenäoline, et üksikute maade võihindade vahel Inglise muutuvad uuesti väiksemaiks, s. o. meie võihind paraneb suhteliselt taani võiga.

Hollandis oli piimatalituste võitoodang juulis 47 100 cwt nädalas m. a. sama aja 44 232 cwt vastu. Seejuures oli ka võitarvitus nädalas 18 700 cwt, s. o. pisut väiksem kui m. a. Margariinitarvitus näitas aga suurenemist 17 933 cwt-le m. a. sama aja 16 122 cwt vastu. Või väljavedu juulis Hollandist oli 124 370 cwt m. a. sama kuu 115 708 cwt vastu, s. o. 7% suurem kui m. a. juulis. K. a. esimesel 7 kuul ulatus välja-veetud võikogus 628 424 cwt-le m. a. sama aja 659 388 swt vastu, olles seega 5% väiksem m. a. samast ajast. Tähtsamaks hollandi või turuks on Inglise, kuhu k. a. esimesel 7 kuul veeti Hollandist võid 442 834

cwt. Järgneb Saksa — 150 945 cwt, ning ülejäänud osa teisile turgudele.

Taani piimatoodangut arvestatakse 1937. aasta 5 300 000 tn-le. Sellest läks võivalmistamiseks 4 225 000 tn, juustuvalmistamiseks — 150 000 tn, kondenspiimaks — 25 000 tn ja 900 000 tn — värskepiimana siseturutarvituseks. Võitoodang tõusis 184 000 tn-le m. a. 180 000 tn vastu. Toodetud võikogusest eksporditi 153 000 tn, kuna ülejäänud osa — 31 000 tn — jäi siseturule. Juustu toodeti Taanis m. a. 30 700 tn, s. o. 7,5% vähem kui 1936. a. Juustu eksporditi Taanist 1937. a. 9400 tn. Siseturule jäi juustu seega 23 500 tn.

Siseturul maksus või snt. kg.

	Lauavõi	Kõõgivõi
Tallinnas	180—190	160—175
Pärnus	180—185	150—165
Viljandis	185	160—165
Tartus	180—190	150—168
Valgas	185	170—175
Narvas	190—200	170—175
Rakveres	180	150—165
Petseris	160	145
Kuressaares	180—200	140—160
Paides	190	160—170

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Lisakontingentidega lubatud peekoni sissevedu on juba täidetud ning turuseisund muutub kindlamaks. Praeguse nõudmise juures arvestades turuseisundit võib loota, et peekonihinnad jäävad püsima veel mõni aeg samale tasemele. 2. IX s. a. noteeriti Londonis teiste maade peekonihinnad endisele tasemele, kuna eesti peekoni kõrgema sordi hinnanooteeringut tõsteti 1 š tsn-lt, s. o. 93 š-le tsn.

Võrreldes m. a. samaaegse hinnaga on käesolev noteering madalam tsn-lt ainult 1 š. Praegust hinnataset võib pidada rahuldavaks, kuna see võimaldab seakasvatatajale maksta pidevalt püsivaid hindu.

Juba augusti teisest nädalast alates on makstud seakasvatatajale peekonsigadest kõrgemat hinda, s. o. I sordist 95 s. kg.

K. n. maksavad eksporditapamajad seakasvatatajale järgmisi hindu:

Tapakaal	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg.	95	90	Siseturu hinnad	
55,5—59 "	90	86	"	
72,5—75 "	90	86	"	
75,5—80 "	86	82	"	

ja elussigadest:

105—120 kg. raskused	60 s. eluskaalu-kg.
121—160 " " "	64 " " "
üle 160 " " "	60 " " "

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. kujunes lihakaubandamine tagasihoidlikuks, mistõttu ka hinnad nõrgenesid kõigil kaubaliikidel. Tagasihoidlik kaubandamine on tingitud praegupüsivaist soojadest ja niiskeist ilmadest, millised soodustavad liha kiiret rikkumist. Tapaveiseid toodi

turule keskmiselt. Tagasihoidliku nõudmise tõttu nõrgenes aga veiselihahind. Eelolevaks nädalaks on loota püsivat tendentsi. Tapaveised maksusid järgmisi hindu:

Suured pullid: rammusad 51—53 s. ja ja keskmised 49—50 s. kg. Suuri lahjasid

pulle turul ei olnud ning nende hinda ei noteeritud. Eluskaaluga müüdi suuremaid pulle 29—31 s. kg Väiksemate pullide ja mullikate liha maksus rammusaal 48—50 s., keskmisil 46—48 s. ja lahjadel 43—46 s. kg. Eluskaalu järgi müüdi väiksemaid pulle ja mullikaid 23—29 s. kg.

Lehma- ja härjaliha maksus nuumatuil 52—58 s., rammusaal 45—52 s., keskmisil 40—44 s. ja lahjadel 36—40 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid lehmad vastavalt nimetatud sordile 18—20—29—34 s. kg.

Vasikate pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tendents püsib. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 60—70 s. kg., rammusad 48—60 s., keskmised

43—45 s. ja lahjad 40—43 s. kg. Eluskaalu järgi vastavalt nimetatud sordile 29—34—43—50 s. kg.

Lammaste pakkumine keskmine. Nõudmine alla keskmist. Tendents nõrgeneb. Tapetud lambad maksusid: eksportlambad 80—85 s. kg, rammusad 53—60 s., keskmised 43—53 s. ja lahjad 40—43 s. kg. Eluskaalu järgi 27—30—33 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine tagasihoidlik. Tendents selgusetu. Tapetud sead maksusid: noored ja peekonkaalulised 85—87 s., lihasead 80—84 s., rasvasead 80—84 s. ja vanad emised 74—76 s. kg. Eluskaalu järgi maksti peekonkaalulisist sigadest 62 s., liha- ja rasvasigadest 61 s. kg.

TOORNAHKADE TURG.

K. a. algusest märtsi II pooleni püsis toorete veisenahkade hind 80 s kg.

Rööbiti välismaiste toornahkade hinnalangusega nõrgenes ka märtsi II poolel kodumaiste veisenahkade hinnanoteering, jäädes püsima 70 s kg.

Välismaiste toorveisenahkade hinnad järjekindlalt nõrgenedes saavutasid madalseisu k. a. mais.

Selle hinnalanguse tulemusena algas välismaiste toornahkade tugev sissevedu.

Vaatamata ebasoodsale olukorrale hoidsid kodumaiste toornahkadega kauplajad kodumaiste veisenahkade hinnanoteeringu endisel tasemel.

Kuna välismaiste toornahkade hinnad ei näidanud tõusutendentsi ja nahatööstused kasustades soodsat olukorda andsid järjekindlalt suuremaid tellimusi välismaisile firmadele, tekkis kodumaiste toornahkadega kauplajail erakordsest suuri ladusid, milliste realiseerimine kõrge sisseostuhinna tõttu osutus võimatuks.

Tekkinud olukorra lahendamiseks jäi 2 moodust: 1) toorveisenahkade hinnanoteering viia alla 45 s kg või 2) paluda valitsust tõkestada välismaiste toornahkade sissevedu.

Olukorra pinevusest informeeriti majandus- ja põllutööstusministrit. Tulemusena sellele anti Vab. Presidendi poolt dekreedina 4. VII k. a. välja „Tolli põhitariifide seaduse muutmise ja täiendamise seadus“.

— RAWHIDE MARKET.

Nimetatud seadusega pandi toll välismaalt sisseveetavale toornahkadele. Nimetatud seaduses jäeti aga Majandusministeeriumile õigus lasta tollivabalt sisse nahatööstusile välismaise naha sorte, milliseile meie kodumaiste toornahkade mihus ei vasta. Sellega välditi kodumaiste toorveisenahkade hinnas suuremaid kõikumisi, mis on tervitatav nähtus nahatootja kui ka toornahkadega kauplajate ja nahatööstuste seisukohalt.

K. a. kevadel viidi uudsusena läbi ka II sordi veisenahkade noteering.

Varem praktiseeriti tõuguaukudega veisenahkade sisseostmisel 2 kg kaalu maharvestamist igalt nahalt, kuna nüüd hinnatakse aga nahad, millel on neli tõuguauku ja rohkem, 10% madalamalt, milline uuendus on tootjale kui ka toornahkadega kauplajatele arusaadavam ja vastuvõetavam.

M. n. jäid toornahkade hinnad püsima endisele tasemele; nimelt maksuvad veisenahad: I sort 70 s kg ja II sort 63 s kg; II sordi alla kuuluvad kõik nahad 4 tõuguuga ja üle. Vasikanahad maksuvad Kr. 3.15 tk ja kaalus 3,5 kg ning üle — Kr. 1.— kg. Lambanahkade hinnad on Kr. 2.10 ja Kr. 3.35 tk, sõltuvalt villa pikusest ja naha suurusest. Tendents langev. Hobusenahad alla 20 kg — Kr. 8.— tk ja raskemad — Kr. 11.— tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine toimus m. n. edasi paranevas suunas. Meie munade hinnaks noteeriti Inglises 12/6—12/9 š d. e. n. 12/- š vastu. Samuti kõvenes ka Saksast saadav hind. Seetõttu paranes meie eksportmunade hinnanoteering 96 s-le kg. franko kogumispunkt. Siseturumunade hinnaks noteeriti endine hind, s. o. 70 s. kg franko kogumispunkt. Turutendents eksportmunadel püsiv.

Kanamunaturuseisundi kujunemine toimub teatavasti hooajaliselt, s. o. langus- ja tõusuperioodiga. Kuna hindade tõusuperiood

kestab kuni k. a. lõpukuudeni, võib praegust munaturuseisundit pidada kindlaks. Seejuures võib aga mõningal nädalail esineda väikesi tagasilööke, millised aga munaturu üldisele seisundile ei avalda suurt mõju.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	8—10	Viljandis	10
Tartus	9—12	Kuressaares	8—10
Valgas	10	Rakveres	10—12
Narvas	10—11	Võrus	9—10
Pärnus	10—11	Paides	10—11
Petsris	8—9		

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimaturul endiselt nõudmine ületab pakumise. Vaatamata sellele noteeriti 5. sept. s. a. Tallinna kohta endised hinnad, s. o.: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l. ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Piimahind püsib juba kauemat aega praegusel tasemel, olgugi et piima piimakauplustes nõutakse rohkem kui seda anda on. Üksikud piimakauplused maksavad ka juba II valiku rõõskpiima eest 11 senti liiter.

Alates 1. septembrist hakkas jällegi Nõukogude Venesse piima minema. Esialgu läheb piima vähem, kuna praeguste soojade

ilmade tõttu ei suuda kõik möödunud talvel piima N. Venesse saatjad talud saada kätte nõuetavat kõrget kvaliteeti.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	17—19	—	14—15	12
Tartu	15—16	12—13	—	10
Narva	15	10	—	8
Pärnu	16—17	12	—	11
Viljandi	15	—	—	10—11
Valga	15	—	—	10
Võru	—	—	—	11—12
Paide	—	—	—	9
Kuressaare	—	—	—	9—10
Petseri	—	—	—	11

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljahindade kujunemises m. n. välisurul ei ole erilist märkida, kuna hindade tase püsib enam-vähem e. n. tasemel. Nii noteeriti nisuhinnaks Chicagos kr. 8.60 kv, Liverpoolis kr. 10.30 kv ja Winnipegis kr. 8.40 kv. Rukkihinnaks kujunes Chicagos kr. 6.00 ja Winnipegis kr. 5.50 kv. Maisihinnaks noteeriti Chicagos kr. 7.60 kv, s. o. pisut kõrgemalt kui e. n.

1. IX algas siseturul rukki- ja nisukokkuost. Ostuga tehti algust 4 suuremas keskus — Tallinnas, Tartus, Rakveres ja Viljandis. Esimesil päevil kokkutoodud villi oli hea

mihusega. Seetõttu said ka müüjad rukkist üle 16 s. kg. ning nisust — 22,5—23 s. kg, s. o. normikaaluhinnast enam. Senini on viljakokkutoomine olnud võrdlemisi tagasihoidlik. Teatavasti kestab riiklik viljakokkuost umbes kuu aega, mistõttu müügiga ei kiirustata.

Lähemal ajal algab viljaost Mustvees, Jõgeval, Antslas, Pukas, Abjas, Lihulas ja Järva-Jaanis, millest Riigi Viljasalv teatab täiendavalt. Kui aga nimetatud kohtades müügiletoodava vilja kogus jääb väikeseks, lõpetatakse kokkuost, millest aegsasti teatatakse ette.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Viimasel nädalal on linaga siiski tehtud teatud määral tehinguid, kuigi ketrusvabrikud ostavad ainult jooksva tarviduse katteks ja seetõttu müüidavad kogused ei ole kuigi suured. Seejuures võib panna tähele, et tegelikes müügihindades ja noteeritud hindades on tekkinud teatud vahed, millised ilmnevad selgelt läti-livoonia lina juures, mille hinda on noteeritud £ 71—72, kuid tegelikult ei maksta enamasti üle £ 70 cif R-sordi alusel. Võru-Petseri lina jaoks nimetatakse £ 69 cif R-sordi alusel. NSVL-u kasteleolina hind on £ 89—90 IV gr. I sordi alusel nominaalselt. Üldiselt on aga suur puudus kõrgemaist mihuseist.

Linahinnad Šotis.

	31.VIII 38	24.VIII 38
Võru-Petseri R . . .	£ 68.10—69	£ 68.10—69
Pärnu ülepuhastatud R	£ 69 —70	£ 69 —70
Pärnu takk I sort . .	£ 49 —50	£ 49 —50
Läti-livoonia R . . .	£ 71 —71.10	£ 71 —71.10
NSVL-u IV gr. I sort .	£ 88 —90	£ 87 —90

Viimase nädala kestel ei ole linahindades nimetamisväärt muudatusi, kuna linaturg on püsinud kuu aega enam-vähem kindlana.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 2. IX Tallinna Börsil noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-ilt s:

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunu veetakse Tallinna turule kokku üle maa väga rohkel arvul. Praegu turustatakse peamiselt suvisordilisi õunu, kuid väiksemal arvul on näha ka juba sügissordilisi (seerinka). Väiksema saagi tõttu on aga õuntehinnad tänavu märksa kõrgemad võrreldes m. a-ga. Keskmise mihusega söögiõuntest nõutakse 30—40 s kg, paremaid kuni 60 s kg. Hinnaga alla 30 s kg pakutakse võrdlemisi nõrga mihusega söögi- ja keeduõunu.

Pirnide ja ploomide hinnad püsivad ka tänavu kõrged. Pirnidest nõutakse kuni 100 s., ploomidest kuni 150 s kg. Keedu- pirne ja -ploome saab osta alates 30—40 s kg, söögikõlblikke 50—60 s kg.

Kõrgiviljadest tõuseb viimasel ajal pea-

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	107	105
HD	98	96
D	89	87
OD	80	78
LOD	71	69
H	62	60
Takk I sort		69
„ II „		59
„ III „		49
Ehitustakk		15—20

Tendents kindlam.

Seega on noteeritud linahinnad 2 s kõrgemad kui kuu aega tagasi.

Linakoristamine hakkab jõudma lõpule, samuti arenevad linaleotus- ja pleegitustööd hoogsalt, kuna leotusvee t° on kõrge ja lina liguneb kiiresti isegi 3—4 päevaga. Palju teeb aga linakasvatajatele tuska leotusvee puudus, kuna praegu on mitmel pool tiigid ja ojad täiesti kuivad ning linad tulevad leotamiseks vedada kilomeetreid kaugusele.

Esimest korda on tänavu meil proovimisel NSVL-u linakitkumismasin, mis küll lina kitkus hästi üles, kuid oli raskusi hiljem selle sidumisega. Kuna see masin on suur ja küllalt raske — nõuab täielikult deering-traktori võimet töötamiseks — näib, et meie oludes selle rakendamine on raske.

Ka Lätis olevat tehtud proovi NSVL-u ja Belgia linakitkumismasinatega.

kapsahind, praegu nõutakse juba 10—12 s kg. Ka tomatihind on püsinud senini võrreldes m. a. üsna kõrge ja näib, et jääbki tublisti kõrgemale, sest tomatisaak jääb peamiselt ebasoodsa kevadise ilmastiku tõttu sel aastal väiksemaks. Välistomatihind Tallinna turul on praegu 25—35 s kg.

Aedsaaduste eksport areneb tänavu üsna hästi. Õunu on juba saadetud Soome ja nõudmine on seal hea, raskusi on vaid õunte kokkuostmisega sisemaal, mistõttu eksportöridel ei ole väljaveokontingentide täitmine kerge.

Ekspordõuntest makstakse Tallinnas praegu 35 s ja enam kg. Ka sibulaeksport on juba hoos. Praegu veetakse välja kuivatamata sibulaid ja neist makstakse toot-

jaile 15—17 s kg. Soome ei arvata enam mahutavat kuivatamata sibulaid, mispärast eeloleval nädalal hakkavad eksportörid ostma juba ainult kuivatatud sibulaid. Kuivatamine võtab aga aega, seepärast on arva ta, et sibulate eksport jääb lähemal ajal vaiksemaks.

Aedsaaduste hinnad noteeriti Börsikomitee juures 2. sept. järgmiselt:

Õunad, suvisordilised, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta, franko Tallinn 35 s kg. Tendents püsiv.

Sibulad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta franko kokkuostupunkt 15 s kg. Tendents kindel.

Pohlad, eksportkõlblikud pakkimiskuludeta franko Tallinn 18 s kg. Tendents kindel.

Jõhvikad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta

ludeta franko Tallinn 17 s kg. Tendents kindel.

Võrreldes e. n. noteeritud hindadega on õunahind tõusnud 6 s kg, sibulate ja pohlade hind — 1 s kg.

Tallinna turul maksusid jaemüügil 5. IX:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	15—60	Salat	45
Pirnid	30—100	Spinat	35
Ploomid	40—140	Kartul	4—6
Vabarnad	100	Porgand	10—20
Põldmarjad	55	Aedoakaunad	30
Mustaõstrad	60	Herneakaunad	35
Pun. sõstrad	30	Rabarber	10
Jõhvikad	18—20	Kõrvits	10—20
Mustikad	35—45		s. tk.
Pohlad	25—40	Lillkapsas	10—70
Tomat, välis	25—35	Kurgid	1—3
Tomat, kasvum.	40—60	Kurgid, lava	5—10
Sibulad	25	Kurgid, soolatud	2—4
Peakapsas	10—12		s. kimp
Hapukapsas	20—25	Porgandid	5—7
Kaalikas	18—20	Redised	5—10
Peet	18—20		

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. angerjakalastus andis rahuldavaid saake, kuid värske angerja väljaveedu on tunduvalt väiksem e. n. väljaveost, sest suurem osa toodangust — ca 40 000 kg on paigutatud eluskalana sumpadesse, milledest lähemal päevil eksporditakse välismaiste sumpplaevadega Saksa.

Toodangus esineb peamiselt priimakvaliteediga rändangerjat, millisest maksti kalureile 1.60 s kg.

Koha-, haugi-, samuti ka lõhe, saak kujunes nõrgaks.

Siseturu-kalakaubanduses muutub tegevus järjest elavamaks, sest Tallinna kui ka Tartu turule tuleb värsket kala müügil juba rahuldaval kogusel. Sisetest toodi müügil hea kvaliteediga latikat hinnaga 40—50 s. kg ja ahvenat — 30—45 s. kg.

Rändangerjat (suured mustad) kuni 200 s. kg, paigaangerjas (kollane) 140—160 s. kg.

Kuressaare turg oli m. n. värske kalaga varustatud nõrgalt. Väikesel kogusel esines ahvenat — 20 s. kg, värsket lesta — 5 s paar ehk 15—20 s kg.

Räimekaubanduses valitseb nõrk tegevus. Räimi müügil vähe ning hinnad võrdlemisi kõrged. Tallinna kalasadamas

maksti 15—25 s. kg. Turul müügihinnad vastavalt 20—30 s. kg.

Kuressaare turul oli müügil Salme küla kalurite räimi. Sooja ilma ja kaugemaa transpordi tõttu olid need kergelt soolatud. Räimi müüdi 55—60 s. mõõt (à 8 kg) ehk 25 s, 100 tk., kilu, värske 40 s, 100 tk.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinna turul 3. IX.	Tartus 3. IX.
Lõhi, värske	450	—
Iherus, "	250	—
Angerjas, "	180	180—200
Siig, "	100	—
Haug, "	50—60	35—50
Latikas, "	35—45	15—50
Ahven, "	35—40	15—35
Koger, "	35	50
Räimed, "	30	—
Kilu, "	30	—
Tursk, "	18	—
Särg, "	30	12—20
Lest, "	25—30	—
Koha, "	100	70—120
Vimb, "	—	30—35
Säinas, "	—	25—35

Kuressaare turul pakutakse räimi, kilu ja lesti tükkiviisi. Lestade müügil tarvitatakse nn. kaalu = 30 tk.

Kilusaak, eriti Tallinna lahe rannikvetes,

näitab töusutendentsi. Tallinna turule tuli müügile värsket kilu päevas keskmiselt kuni 10.000 kg, sellest kalasadama kaudu päevas kuni 7500 kg ja koormatega kuni 2500 kg.

Kalasadamas maksti nädala esimesel pooltel 20—35 s. kg, viimasel pooltel 13—20 s. kg. Turul müügihind 18—40 s. kg.

Turski vähe: müügihind 15—25 s. kg. Lesiti vähe.

Kuressaare turul oli rahuldaval kogusel suitsutatud kala. Suitsuräim 5—10 s 10 tk., suitsulest 15 s. paar ehk 60—70 s. kg. Suituangerjas 150—250 s. kg. Soolatud silgud (kodumaised) 15 s. kg. Soolaslig 75 s. kg.

VÄLSMÄÄ MAJANDUSTEÄTMEID

MAJNDUSOLUKORD TAANIS. — ECONOMIC CONDITIONS IN DENMARK.

Olgugi et taani majanduses võib viimasel kuul märgata 1937. a. kevadel alanud majanduslikku surutist, on see senini olnud kaunis tagasihoidlik ning leidnud aset ainult ehitustegevuses ja mõningais tööstusharudes. Taani majandusseisund sõltub peamiselt põllumajandusest ja põllumajandussaaduste ekspordist välisurgudele. Taani majandus jäi viimastel aastail vastandina tööstusharudele depressiooniseisundisse, tingitult madalast hindadest ja sisseveokitsendust välisurgudel; järelikult võib tõusev tendents taani põllumajanduses käesoleval ajal olla aeglane. Teisalt aga teatud põllumajandussaaduste, nagu või, peekoni ja munade, hindade paranemine, milline algas möödunud sügisel, on toonud tõhusat tõusu põllupidajate sissetulekuile ning osutjõule. Tähtsamate põllumajandussaaduste hinnad on kõrgemad kui m. a. esimesel kuul. Kuid sellele vaatamata ei ole hinnad küllaldaselt kõrged, et kindlustada normaalset tulu põllumeeste investeringuile, ja kitsendused välisurgudel takistavad veel toodangu kasvamist. Allpool kolme tähtsama väljaveoaine hinnad võrreldes m. a. vastavate hindadega (kv):

	Või		Peekon		Munad	
	1938	1937	1938	1937	1938	1937
märts	211	216	180	165	72	84
aprill	219	196	190	174	78	72
mai	229	187	178	178	100	78
juuni	218	197	174	162	104	71

Hiljutine ehitustegevuse langus Taanis pidi möödapääsmatult põhjustama töötaolu tõusu, kuid k. a. esimesel veerandil valitsenud soodsad ilmad takistasid töötaolu tõusu kuni apr., mil töötute arv tõusis siiski tugevasti üle m. a. taseme. Järgnenud kuud ei toonud mingit

paranemist olukorda. Töötute arv ehitustegevuse alal oli k. a. apr. ja mais peagu kaks korda nii suur nagu m. a. samal kuul. Ehitusolevate elumajade arv on vähenenud 1937. a. maist kuni 1938. a. maini 40 prots. Kuid ehitusmaterjalhindade langus ja aktsiakursside paranemine loovad ehitustegevuse elavnemiseks soodsaid tingimusi, millele aitab omalt poolt kaasa asjaolu, et taani valitsus on hakanud võimaldama kodanikele odavat majaehituslaenu.

Tööstustegevus Taanis oli aasta esimesil kuul pisut madalam kui m. a. samal ajal, kuid see on senini aegamisi paranenud, olles jõudnud nüüd juba m. a. tasemele. Ainult tekstiiltööstustoodang on veel püsivamalt madalam kui m. a. esimesel poolaastal. Toodang on samuti väiksem aladel, millised varustavad ehitustegevust ehitusmaterjalidega. Raua- ja metallitööstus näitab vaid õige väikest toodangu vähenemist, nii et tegevus neis tööstusis on siiski veel rahuldav. Laevatehased on praegu tugevasti koormatud töödega, kuna nad täidavad veel vanu lepinguid.

Kevade jooksul pikendati palgalepinguid kaheks aastaks. Enamjuhtudel pidi end riiklik vahekohtunik segama vahele, esitades ettepanekuid kokkuleppeile, millised näevad ette tööpalkade tõusu kuni 7 prots., vastavalt elatusmaksumuse tõusule.

Väliskaubanduse kohta Taanis tuleb märkida, et 1937. a. lõpul revideeriti Taani devii-sipiiramise seadus ja selle tulemusena suurendati kaupade nimistut, millede sissevedu on piiramatult. Seda nn. „vaba nimekirja“ suurendati edaspidi veelgi, mis võrduvad nüüd enam kui kolmandikuga kogu sisseveost. Devii-sikitsenduste modifikatsioon ei ole põhjustanud

muutust kaubandusbilansis ega põhjusta arvatavasti edaspidigi, kuna kaubad, millised kuuluvad „vaba nimekirja“, on peamiselt toor- ja poolvalmisained tööstusele ja põllumajandusele, või kaubad, millede importi, isegi kui nad alluvad kitsendusele, on vähendatud väga väikesel määral.

Varemate aastate deviisiraskused on peamiselt tööstuslike ja põllumajanduslike toor- materjalide hindade languse tõttu, millised teatavasti moodustavad suurema ja tähtsama osa Taani impordis, teatud määral vähenenud.

VÕI SISSEVEDU INGLISSE 1938. A. I POOLAASTAL. BUTTER IMPORTS IN ENGLAND IN FIRST HALF-YEAR OF 1938.

Tänavu aasta I poolal suurenes või sissevedu Inglisse 1,7% võrreldes m. a. sama ajaga.

Päritolumaade järgi toodi võid 1000 cwt.:

	1938	1937		1938	1937
U-Meremaa	1461,9	1619,5	Iiri . . .	106,9	115,4
Taani . . .	1158,2	1157,5	Leedu . . .	83,6	66,5
Austraalia . . .	1029,8	844,8	Eesti . . .	78,3	62,2
Holland . . .	865,7	879,5	Argentiina . . .	39,9	104,1
Rootsi . . .	165,6	100,0	Muud maad	85,0	188,4
Poola . . .	129,8	26,2			
Läti . . .	120,2	95,2	Kokku	4935,8	4851,1
Soome . . .	110,9	91,8			

Jälgides või sisseveoandmeid Inglisse võib märkida suuri muudatusi üksikute maade või koguseis võrreldes m. a. sama ajaga.

Või sissevedu näitas tänavu esimese poolaasta jooksul langust võrreldes m. a. sama ajaga Uus-Meremaalt 9,7%, Hollandist — 3,4%, Iirist — 7,3%, Argentiinast — 61,7% ja tabelis eriti nimetatud maist — 54,9%. Või sissevedu Taanist jäi m. a. tasemele.

Või sissevedu näitas erakorralist suurt tõusu Poolast. Poola või sissevedu ligikaudu viiekordistus. Eriti suur oli ka või sisseveo tõus Rootsist — 65,7%, peale selle näitas või sissevedu tõusu Lätist — 26,3%, Eestist ja Leedust — 25,7%, Austraaliast — 21,9% ja Soomest — 20,1%.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

31. augustil 1938. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 270 440,04	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 080 455,23
välisraha	17 123 114,83	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 089 035,02	a) pangafühid liikvel	48 364 473,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	6 286 368,48	valitsuse	16 302 255,95
põllumajandusl.	2 528 749,23	pankade	15 168 200,66
meisatööstusl.	61 305,00	teised	2 245 450,90
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	16 086 027,83
valitsusele	—		
teistele *)	18 203 731,85		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	8 432 821,17		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	26 241 289,50		
	<u>104 246 863,62</u>		<u>104 246 863,62</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 62,61%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 868 150,10
Includes Ekkr. 868 150,10 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE.

Briti majandus 1938. a. 2. veerandil.

British Economy in Second Quarter of 1938.

Majanduselu tagasimineku, milline algas Britis m. a. teisel poolel, jätkus ka k. a. 2. veerandil. Kuigi aasta esimeste kuude kestel kinnitati mitmelt poolt, et majandusseisundi langemine kannab ajutist iseloomu, näitavad arvud viimaste kuude kestel selget tagasiminekut. Briti väliskaubanduse läbikäik langes k. a. esimesel poolel võrreldes m. a. sama ajaga üle 5%. Töölise arv oli k. a. juunis 2% väiksem, töötute arv aga 460 000 suurem kui m. a. samal ajal. Kliiringpankade läbikäik oli k. a. I poolel 11% väiksem kui m. a. Hulgikaubandushinnad olid k. a. juunis 7% madalamad kui m. a., samal ajal oli aga elatusmaksumuse tase kõrgem kui m. a. Kõik need arvud näitavad selgesti majandusolukorra lõdvenemist Inglises.

Põllumajandus. Vastavalt briti põllutööstusministeeriumi andmeile juuni lõpul kujuneb nisutoodang Inglises keskmiseks, odra- ja kaeratoodang alla keskmist. Kartulitoodangu väljavaated on paranenud ning on oodata rahuldavat saaki. Heinatoodang oli väike liiga kuivade ilmade tõttu apr. ja mais. Piimatoodang oli kevadkuul Inglises püua tõttu madal. Üldiselt ei olnud põllumajandusseisund k. a. 2. veerandil kuigi soodus. Põllumajanduspoliitika alal on viimaste kuude kestel olnud palju rääkimisi. Põllumajandusringkonnad nõuavad suuremaid toetusi põllumajandusele, et tõsta toodangut ning saada vähemsõltuvaks välismaiste toidainete sisseveovajadusest. Valitsus on aga asunud seisukohale, et põllumajanduslikud toetused on küllaldased. Viimase 7 aasta kestel on Briti valitsus andnud põllumajandusele toetust 47 milj. £. Vaatamata kõigile toetusile viimaste aastate kestel on põllukultuuri all olev maa-alal ning põllutöölise arv vähenenud.

Tööstus. Tööstuses on seisunud tunduvalt halvenenud. Sõehinnad on langenud. Välismaised tellimused on muutunud tagasihoidlikumaks, arvestades osaliselt Briti sü-

te kallidust ning teiste eksportmaade võistlust. Raua- ja terasetööstuses kestab vähenev tendents edasi. Juuni raua- ja terasetoodang oli vastavalt 541 500 ja 776 100 tn võrreldes 699 300 ja 1 106 400 tn m. a. juunis (rekordkuuks oli nov.). Kuna ostjaskonnal tagavaru on järel, ei ole oodata raua- ega terasetööstuses tellimuste suurenemist. Masinaehitustööstuses on seisund endiselt soodus, kuigi üksikuil aladel, näit. autotööstuses, on märgata tagasiminekut. Seevastu on aga sõjavarustustööstus täies hoos, eriti lennukite tööstus. Puuvillatööstuses ei olnud k. a. 2. veerandil märgata paranemist. Väljavaedu on vähenenud suuresti. Väljavaated puuvillatööstusseisundi paranemiseks on väikesed. Sama, mis on tähendatud puuvillatööstuse kohta, kehtib villa- ja kunstsiidilõngatööstuse kohta. Ehitustööstuse tagasimineku oli juunis võrreldes sama kuuga 1937. a. 11,6%. Laevaehitustööstuses oli juuni lõpul ehitusel olev tonnaaz 1 037 000 tn võrreldes 1 200 000 tn-ga m. a. samal ajal.

Peagu kõigil tööstusaladel on märgata tagasiminekut. Üldiselt langes tööstustegevus Inglises k. a. 2. veerandil võrreldes m. a. ga „Financial News“ järgi 8,7%.

Töölise arv oli juunis 1 133 000 võrreldes 1 151 700 m. a. samal kuul. Töötute arv oli vastavalt 1 830 000 ja 1 370 000. Seega on töölise arv vähenenud ning töötute arv suurenenud tunduvalt.

Hinnad. Hulgikaubandushindade indeks oli Inglises „Financial Times“ järgi juunis 120,2 võrreldes 136,6 m. a. samal kuul (langus 12%). Jaekaubandushindade indeks oli seevastu aga juunis 59 võrreldes 55-ga m. a.

Jaekaubanduse läbikäik näitas k. a. juunis, võrreldes m. a. sama kuuga 8,6% tõusu. Veebr. juunini oli jaekaubanduse läbikäik 2,4% suurem kui m. a. samal ajal.

Väliskaubandus. Briti väliskaubanduse läbikäik oli k. a. 2. veerandil (milj. £):

	1938	1937
Sissevedu	224,4	254,2
Väljavedu	112,8	180,1
Reeksport	17,1	21,8

K. a. teisel veerandil võrreldes m. a. sama ajaga langes sissevedu Inglisse 11,9% ja väljavedu — 13,7%.

K. a. I poole kohta oli langus Briti sisseveos võrreldes m. a. sama ajaga 3% ja väljaveos — 7%. Sellest selgub, et väliskaubanduse läbikäik lõdvenes k. a. I poolel just aasta 2. veerandi arvel.

Briti kaubanduspoliitika alal on k. a. 2. veerandi kestel märkida Inglise-P.-Am. Ühendriige vaheliste kaubandusläbirääkimiste jätkamist ja Inglise-Iiri, Inglise-Türgi ning Inglise-Saksa kaubandus- ja maksete korraldamislepingute sõlmimist. Kaubanduskokkulepe Briti ja P.-Am. Ühendriige vahel, milline pidi olema suureulatuslik, on läbirääkimiste kestel kuivanud tugevasti kokku. Vahepeal kardeti isegi, et läbirääkimised katkevad. Kokkulepet pidi saavutatama juunis, nüüd oodati allakirjutamist aug. lõpul ning selle majanduslik tähtsus on õige tagasihoidlik. Inglise-Iiri

kokkuleppega lõppes 6 aastat kestnud tollisõda, 2 riigi vahel ning see on mõlemale poolele suureks kasuks. Inglise-Türgi kokkuleppega asuti vastu Saksa majanduslike eksponatsioonile Türgis ning teisalt hangiti uusi tellimusi Briti tööstusele. Inglise-Saksa kokkuleppe sõlmimisega korraldati majanduskõsimusi, millised kerkisid päevakorrale Austria liitmiselega Saksaga.

Pangandus. Rahaturuseisund oli k. a. 2. veerandil soodus. 80 milj. £ 3%-st rahalist kaitselaenu paigutati raskusteta. Krihiringpankades tõusis deposiitarve juunis £ 2 999,4 milj-le võrreldes £ 3 244,3 milj. keskmiselt kuus m. a. Laenude summa oli samal kuul £ 980,5 milj., milline on suurem m. a. kuu-keskmisest, kuid on vähenenud võrreldes viimaste kuudega.

Kokkuvõetult võib öelda, et briti rahanduselu on k. a. 2. veerandil näidanud konjunktuuraalse languse tundemärke. Selleks on kindlasti mõjunud kaasa ebasoliidne rahvusvaheline poliitiline seisund. On avaldatud arvamust, et P.-Am. Ühendriige majanduselu elustamine vastavalt uutele kavadele mõjub soodsalt ka briti majandusele. Neid tagajärgi loodetakse näha sügisel.

LEEDU.

Viljahindade kindlaksmääramine Leedus.

Fixed Corn Prices in Lithuania.

Leedu valitsuse poolt kuulutati välja hinnad, mis on määratud kindlaks „Lietukis'e“ poolt ostetava vilja kohta. Nisuhinnaks on lit. 10,25—11,25, sõltuvalt teraomadusist, rukkihind kõigub lit. 8.—9, odarahind lit. 7,50—8,50 ning kaerahind lit. 6,50—7,50. Neid hindu makstakse põllumeestele alates 22. aug. Need on veidi

madalamad mullustest hindadest, kuna käesoleval aastal on viljasaak parem kui 1937. a. peagu kõigis välja- ja sisseveomais. Kuid valitsuse poolt fikseeritud hinnad ületavad siiski tunduvalt turuhindu. See abinõu, mis riigikassale maksab ligi 9 milj. lit., on leedu põllumeestele tõhusaks toetuseks valitsuse poolt.

LÄTI.

Läti metsaraie-kavad. — *Latvian Timber Felling Plans.*

Eeloleval hooajal kavatakse raiuda 4 850 000 m³, sellest on nähtud ette ekspordiks ja tööstusele 2 450 000 m³. Eraettevõtjatele kavatakse müüa 650 000 m³, kuna 1 800 000 m³ tuleb töötlemisele riigiettevõtetele, ülejäänud osa läheneb kohalikuks tarvi-

tamiseks. Seega kavatakse eeloleval hooajal raiuda veidi vähem kui möödunud hooajal, mil oli nähtud ette 4 865 000 m³, seejuures vähendatakse aga ligi pool eraettevõtetele müüdava metsa kogust, milline oli möödunud hooajal 1 200 000 m³.